

Порядок застосування засобів захисту рослин регламентується Законами України «Про захист рослин», «Про пестициди і агрохімікати», Державними санітарними правилами «Транспортування, зберігання та застосування пестицидів у народному господарстві» (8.8.1.2.001-98) та «Державними санітарними правилами авіаційного застосування пестицидів і агрохімікатів у народному господарстві України» (ДСП 382-96). Інструкцією з профілактики та встановлення факту отруєння бджіл засобами захисту рослин, іншими нормативно-правовими документами.

Відповідно до вимог цих документів для виконання авіаційних робіт по застосуванню пестицидів при проведенні агрохімічних заходів за сільськогосподарськими і лісовими культурами дозволяється використовувати повітряні судна (літаки, вертольоти, надлегкі літальні апарати - НЛА), які зареєстровані в державному реєстрі повітряних суден цивільної авіації України та мають сертифікат на право виконання авіаційно-хімічних робіт.

Авіаційним методом можуть бути застосовані тільки ті пестициди і агрохімікати, що пройшли державну реєстрацію і включені в "Перелік препаратів, дозволених до авіаційного застосування в Україні".

Відповідальність за дотримання вимог санітарних правил і норм при авіаційному застосуванні пестицидів покладається на замовника виконання авіаційних робіт та власника повітряних суден сільгоспавіації.

Авіаційні працівники (пілоти, техніки, інженери, мийники), а також працівники замовника (робітники завантажувального майданчика, сигнальники) повинні мати допуск на право здійснення робіт з пестицидами і агрохімікатами, який видається після проходження медичного огляду і спеціального навчання керівниками підприємств, в яких вони працюють.

Медичний огляд та надання дозволу авіаційним працівникам на право здійснення робіт з пестицидами і агрохімікатами здійснюється у відповідності з "Положенням про медичний огляд працівників певних категорій". Всі працівники, які зайняті на авіаційно-хімічних роботах, повинні мати при собі Допуск, медичну книжку і наряд на виконання певних робіт з пестицидами і агрохімікатами.

Для виконання робочих польотів при авіаційному застосуванні пестицидів в сільському і лісовому господарстві повинні використовуватись постійні, а при їх відсутності - тимчасові аеродроми і вертодроми сільгоспавіації, які мають санітарний паспорт або дозвіл на право експлуатації.

Заплановані для авіаційних обробок сільськогосподарські і лісові угіддя повинні бути занесені на карти-схеми землелісокористування. Проекти авіаційно-хімічних робіт погоджуються установами держсанепіднагляду і Мінекобезпеки не пізніше, чим за 10 діб до початку робіт.

Авіаційне застосування пестицидів можна проводити тільки після фітосанітарного та екологічного обґрунтування.

Замовник за три доби до початку проведення авіаційних обробок повинен здійснити запобіжні заходи, зокрема:

а) оповістити населення даної місцевості (по радіо, телебаченню, в пресі) про місце, строки і часу проведення авіаційних обробок пестицидами і агрохімікатами; про заборону ближче 1 км від місця авіаобработок проводити інші сільськогосподарські роботи, випасати худобу про необхідність вивезення пасік до іншого місця медозбору, на відстань понад 5 км від місця проведення авіаційних обробок на період до 5 днів.

Враховуючи, що будь-яке (в т.ч. авіаційне) застосування пестицидів може нести загрозу для медоносних бджіл, замовнику робіт необхідно інформувати органи місцевого самоврядування, на адміністративній території яких (з урахуванням відстані 10 кілометрів від зовнішнього периметру території застосування засобів захисту рослин) планується застосування засобів захисту рослин. У разі якщо територія, на якій планується застосування засобів захисту рослин, знаходиться на адміністративній території двох чи більше органів місцевого самоврядування (з урахуванням відстані 10 кілометрів від зовнішнього периметру території застосування засобів захисту рослин), завчасне повідомлення подається до всіх таких органів місцевого самоврядування.

Завчасне повідомлення повинно містити таку інформацію:

- дата і час початку робіт із застосування засобів захисту рослин;
- територія майбутнього застосування засобів захисту рослин (площа (га), кадастровий номер (за наявності), місце знаходження ділянки тощо);
- назва препарату, діючі речовини та клас небезпеки, запланованих до застосування засобів захисту рослин;
- спосіб (метод) застосування засобів захисту рослин;
- терміни ізоляції бджолиних сімей відповідно до класу небезпеки засобів захисту рослин;
- прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) для фізичних осіб або повне найменування для суб'єктів господарювання;
- дані для зв'язку з фізичними особами та суб'єктами господарювання (номер телефону та адреса електронної пошти);

- відомості про сільськогосподарську культуру, що обробляється засобами захисту рослин.

Завчасне повідомлення про використання засобів захисту рослин на одній земельній ділянці (декількох земельних ділянках в одній місцевості) подається кожного разу фізичними особами та суб'єктами господарювання до органів місцевого самоврядування в разі використання засобів захисту рослин.

Рекомендуємо також інформувати жителів населених пунктів, прилеглих до полів, які будуть обробляться пестицидами, про проведення даних видів робіт шляхом розміщення оголошень на дошках об'яв у громадських місцях (біля магазинів, зупинок транспорту тощо).

б) замовник робіт повинен встановити спеціальні попереджувальні знаки безпеки із зазначенням кінцевого терміну очікування на відстані 300 м від оброблюваних площ, а також на дорогах, які проходять через ці поля і на дорогах, що ведуть до сільськогосподарського аеродрому (вертодрому);

При виконанні робочих польотів командир повітряного судна забороняється:

- а) порушувати діючі технології авіаційно-хімічних обробок;
- б) використовувати не відремонтовану і не відрегульовану авіахімапаратуру;
- в) застосовувати пестициди і агрохімікати без наземної сигналізації;
- г) виконувати польоти із завантаженими баками обприскувачів над населеними пунктами та водоймищами;
- д) виконувати польоти без об'єктивного контролю за витратою робочої рідини в баках обприскувачів;
- е) проводити авіаційне обприскування пестицидними препаратами у водоохоронних зонах і на затоплюваних територіях;
- є) проводити обприскування сільськогосподарських та інших угідь, на яких знаходяться люди або домашні тварини.

Забороняється проведення авіаційних обробок пестицидами усіх груп токсичності з метою боротьби із шкідниками та хворобами сільськогосподарських культур, лісових та інших земель, які розташовані ближче: 5 км від місця постійного розташування медоносних пасік; 2 км від рибогосподарських водоймищ, відкритих джерел водопостачання, місць випасу домашніх тварин, об'єктів природно-заповідного фонду (заповідників, національних парків, ботанічних і зоологічних заказників та інших) 1 км від населених пунктів, тваринницьких і птахівничих ферм, а також посівів сільськогосподарських культур, які вживають без термічної

обробки (цибулі на перо, селера, кріп, огірки, помідори, суниця, малина, тощо), сади, виноградники та місць проведення сільськогосподарських робіт.

Застосування пестицидів авіаційним методом в сільському господарстві повинно здійснюватися в ранкові та вечірні години дня, при швидкості руху повітря, що не перевищує - 3 м/с (дрібнокрапельне обприскування) і 4 м/с (крупнокрапельне обприскування), температурі повітря не вище +22 град.С, робоча висота над об'єктом обробки повинна бути не менше 3 м.

Порушення законодавства про захист рослин тягне за собою дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову або кримінальну відповідальність згідно з законом.

Посилання:

Закон України „Про захист рослин” м. Київ, 14 жовтня 1998 року N 180-XIV

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/180-14#Text>

Закон України „Про пестициди і агрохімікати”, 2 березня 1995 року N 86/95-ВР

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86/95-%D0%B2%D1%80#Text>

Державний реєстр пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні

<https://mepr.gov.ua/content/derzhavniy-reestr-pesticidiv-i-agrohimikativ-dozvolenih-do-vikoristannya-v-ukraini-dopovnennya-z-01012017-zgidno-vimog-postanovi-kabinetu-ministriv-ukraini-vid-21112007--1328.html>

Державні санітарні правила «Транспортування, зберігання та застосування пестицидів у народному господарстві» ДСанПіН 8.8.1.2.001-98

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0001282-98#Text>

«Державними санітарними правилами авіаційного застосування пестицидів і агрохімікатів у народному господарстві України» (ДСП 382-96)

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0382282-96#Text>

«Інструкція з профілактики та встановлення факту отруєння бджіл засобами захисту рослин»

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0283-21#Text>